

1 התבוננות זו, היא משום ש"חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם", ולכן מחוייב כל אחד להתבונן שהקב"ה
2 "מייחד מלכותו . . עליו בפרט".

3 ציווי רבותינו ז"ל "חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם" - שאדמו"ר הזקן מביא כאן בתניא - הוא
4 במשנה סוף פרק ד דסנהדרין⁷⁴ (כפי שמציין אדמו"ר ה'צמח-צדק' על גליון התניא⁷²). ובמשנה הנ"ל
5 מדובר על כל אחד מישראל בתור יחיד (ולא בתור פרט מכלל ישראל) כדלהלן. ומזה שאדמו"ר הזקן
6 מביא לשון המשנה בקשר ל"ועליו בפרט", מוכח להדיא שכוונתו היא, שהקב"ה "מייחד מלכותו" על
7 כל אחד מבני-ישראל בתור יחיד.

8 יד. במשנה הנ"ל נאמר: "לפיכך נברא האדם יחיד ללמדך כו'" שכל אחד מישראל הוא "עולם
9 מלא", ומסיים: "לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם".

10 ולכאורה אינו מובן - מהו הדמיון:

11 אדם הראשון - אכן היה "עולם מלא", שהרי היה "יחיד", ולא היה לו על מי לסמוך, לא על עליונים
12 ולא על תחתונים, והיה צריך לבדו לפעול את כל ענין מלכותו של הקב"ה; אבל כשמדובר אודות יהודי
13 מהדורות שלאחרי-זה, כשישנם כמה וכמה מישראל, כן ירבו, גם בלעדיו, הממלאים את כוונת הבריאה
14 - איך אפשר לומר שמה ש"נברא העולם" הרי זה בשבילו, הרי הכוונה יכולה להתמלא גם על-ידי אחרים?
15 אומרת המשנה: לא! בענין זה דומה כל אחד לאדם הראשון. ואדרבה - "לפיכך": הסיבה לכך ש"נברא
16 האדם יחיד" היא "ללמדך", בכדי שכל אחד מהדורות הבאים ידע שהוא "עולם מלא", ובשבילו נברא
17 העולם. וכשם שעבודתו של אדם הראשון היתה נוגעת בתור יחיד, כך גם עבודתו של כל אחד נוגעת
18 בתור יחיד (ולא רק מצד היותו חלק מהכלל).

19 טו. מזה מתקבלת הוראה נוספת:

20 יכול אדם לחשוב, שאמנם נוגעת עבודתו בתור יחיד, אבל - רק בחלק שלו בעולם (אלא שגם זה נוגע
21 כיחיד ולא רק לפי שהוא חלק מהכלל) אבל לא לגבי העולם כולו.

22 ועל זה אומרים, שהוא דומה לאדם הראשון:

23 כשם שעבודתו של אדם הראשון היתה נוגעת לכל העולם כולו, ולא רק בנוגע לעולם זה, אלא לגבי
24 כל העולמות, שעל-ידי-זה שקיבל עליו עול מלכות שמים פעל עליה בכל העולמות, גם בעולמות
25 העליונים, ולהיפך, על-ידי חטא עץ הדעת גרם אדם הראשון ירידה בכל העולמות ואפילו בעולם
26 האצילות⁷³ [דאף שבאצילות "לא יגורך רע"⁷⁴, ואם-כן, מה נוגע שם חטא, מכל-מקום גם שם פעל החטא,
27 כיון שכל העולמות היו תלויים באדם הראשון] - כך גם בנוגע כל אחד ואחד: על-ידי הזזה ("א קער")
28 שאינה כראוי, פועל ירידה בכל העולמות, ולאידך גיסא, על-ידי פעולה טובה - מכריע את כל העולמות
29 לכף זכות (וכמרומוז בפסק הרמב"ם³⁵) ופועל בהם עליו.

30 טז. וממשיך רבינו הזקן (שם), שיתבונן אשר "והנה הוי' נצב עליו"⁷⁵.

31 בפשטות אפשר היה לומר, שאדמו"ר הזקן משתמש (כדרך המחברים בדורות שלפניו, שלאחריו
32 ושבדורו) בלשון הפסוק בדרך מליצה. אבל, מהביאורים שישנם מאדמו"ר הזקן על ענינים שכתב בעצמו,
33 רואים, שכאשר מביא לשונות הפסוקים, הרי זה בדיוק ובכוונה.

34 בין הביאורים מרבינו הזקן על מאמרים שלו (שבכלל מועטים הם), ישנו הביאור על 'אגרת הקודש'
35 סימן זך, בענין פטירה והסתלקות. אגרת זו מלאה בלשונות מפסוקים שונים. וכשלוּמדים את האגרת
36 עצמה (ללא הביאור), לא נראית השייכות בין פרטי הלשונות לתוכן האגרת. לשונות אלו יש להם אמנם
37 המשך, וכשלוּמדים בשימת לב הרי זה חודר מתוך עריכות ("מיט אַ געשמאַק" כו', אבל השייכות של
38 הלשונות לתוכן האגרת, נראית רק בכללות, ולא בפרטי התיבות שבהם וכו'. ואילו כשלוּמדים את הביאור
39 על האגרת, רואים איך שכל תיבה מלשונות הכתובים, מתאימה לתוכן הענין שבאגרת ומוסיפה בו ביאור.

(74) תהלים ה, ה. וראה לקו"ת במדבר ג, סע"ג. וש"נ.

(75) ויצא כח, יג.

(72) נדפס בקיצורים והערות לתניא ע' לו.

(73) כדאיתא בכתיבי האריז"ל - הובא בלקו"ת מסעי פט, ג.